

Hierin fehlte Nr. 8

am 10.4.1917.

Suchier.

5/18
5

DE
CATARACTA
CRYSTALLINA VERA

SENSU GRATIOSI MEDICORUM
ORDINIS

PRÆSIDE

JOH. FRID. CARTHEUSER,

MED. DOCT. ET PROF. PUBL. ORD.
FACULT. SUE H. T. DECANO

PRO GRADU DOCTORIS

LEGITIME IMPETRANDO
IN REGIA VIADRINA

DISSERIT

AUCTOR

JOACH. FRIDER. HENCKELIUS,

HOLIANDO-PRUSSUS, INCLYTÆ COHORTIS, GENS D'ARMES
DICTÆ, CHIRURGUS PRIMARIUS.

DIE XXVII. JUNII, M D CC XLIV.

FRANCOFURTI ad VIADRYM,
LITTERIS MARTINI HUBNERI.

DE
CATARACTA
CRISTALLINA VERA

CONSENSU GRATIOSI MEDICORUM
ORDINIS

P. R. A. S. I. D. E.

JOH. FRID. HUBNERUS

PHYSICUS ET CHIRURGUS
HABITUS SUUS A. M. D. C. C. X. V.

PRO GRADU DOCTORIS

RECITANTE IMPETRANDO

IN REGIA ACADEMIA

DISSESSIT

AUCTOR

JOACH. FRID. HUBNERUS

HABITUS SUUS A. M. D. C. C. X. V.
PHYSICUS ET CHIRURGUS

—————
DIE XXVII JUNII MDCCLXV

ERLANGEN
LITTERIS MARTINI HUBNERI

PERILLUSTRI

AC

REVERENDISSIMO NEC NON GENE-
ROSISSIMO DOMINO

DOMINO
GEORGIO CON-
RADO

Lib. Baroni de GOLTZ,

S. MAJEST. BORUSSIÆ ET ELECT. BRAND.
EQVESTRIUM COPIARVM PRÆTORI

INCLYTÆ COHORTIS, QVAM GENS D'ARMES
VOCANT, CHILIARCHÆ,

OFFICII OSCHERSLEBIENSIS PRÆFECTO,

ORDINIS TEVTONICI EQVITI ET COMMEN-
DATORI DESIGNATO IN LAGOW,

HÆREDITARIO IN KUTLAW, HEINRICHS-
DORFF, HERWIGSDORFF, &c. &c.

NEC NON

VIRO

ILLUSTRI

EXPERIENTISSIMO ATQVE DOCTISSIMO

DOMINO

JOANNI THEODORO
ELLERO,

POTENTISSIMI REGIS BORUSSORUM
CONSILIARIO AULICO, PERSONÆ REGIÆ

NEC NON

COHORTIUM BELLICARUM MEDICO PRIMARIO,
SOCIETATIS REGIÆ SCIENTIARUM

ET

COLLEGII MEDICO-CHIRURGICI BEROLI-
NENSIS DIRECTORI

SUPREMI MEDICORUM COLLEGII DECANO,
SOCIETATIS NATURÆ CURIOSORUM ATQVE
COLLEGII SANITATIS MEMBRO,

DISSERTATIONEM HANC INAUGURALEM
EA, QVA DECET, RELIGIONE ET OBSER-
VANTIA, SACRAM CUPIT

AUCTOR.

PRÆFATIO.

U t quis artis suæ digne præsit offici-
is, haud sufficit, encheireses eum,
saltem circa externa artis exer-
citia occurrentes, empirica aviditate addisce-
re, sed magis intimiora artis perscrutari oportet,
omnesque ejus regulas & præcepta probe
callere. Cumque non infrequenter ars arti in-
serviat, ita, ut unius imperitia alterius defe-
ctum notet, & vicissim aliam alia dirigat,
eique auxilietur, vel me tacente, clare patet,
non nisi cum alterutrius detrimento, artium
quasdam ab invicem separari: Partim, quo-
niam ars, alterius artis adminiculo indiga,
absque

absque ejus consortio manca est; partim, quoniam eo ipso non saltem arti tetra adspargitur macula, (cum effectus artis expectationi minus respondeat), sed & ii, quorum emolumenta ab ejusmodi artium nexu pendent, duriori servantur necessitati. Quod potissimum in arte salutari obtinet: Hæc enim profecto mutila est, nisi Chirurgiæ, (ceu partis ejus nobilissimæ), peritia fulciatur; hæc vero, nisi præceptis adjuvetur medicis, frustraneis sæpe exercetur conatibus. Suffragatur hic experientia, non saltem propria, sed Clarissimorum pariter Virorum: Siquidem præcipue, qui Castris præsunt Chirurghi, mecum fatebuntur, plures esse, qui internis ægrotant langvoribus, quam qui externis tantummodo torquentur, imo propemodum singulos, qui externis laborant morbis, internis simul corripi. Quibus si Chirurgus operam fecerit, minime eos periculo eripiet, nisi in Medicina simul profecerit. Videmus porro ferè quotidie, à morbis internis progerminare externos, morbos fluidorum redundare in perniciem solidorum, læsisque partibus externis, mala ad interiores quoque serpere. Num in his casibus solius Chirurgiæ opera, aut sola pharmacia proficiet Medicus?

Certe

Certe in morbis consimilibus operam & oleum perdet, qui uno tantum ex fonte auxilium petierit. Non quidem ejus sum sententiæ medicinam à quovis Chirurgo (addiscendam esse; sed id saltem persuasum habeo, quod, quemadmodum Medicus, Insi chirurgicis institutionibus imbutus sit, Chirurgum minime diriget, ita Chirurgus morbos internos, externis frequentissime conjunctos, nisi pathologiam medicam atque medendi methodum perspectam habeat, absque præsentia medici nunquam perfanare possit. Cum igitur cognoscerem, me, sine medicinæ peritia, officio meo minus ad votum præesse posse, (sæpe enim Medicis in tanta ægrotantium multitudine destituimur), omnem, quam potui, navavi operam, quo me utriusque medicinæ officiis aptum & idoneum redderem. Chirurgiæ Specimen Berolini more solenni jussu Regio olim præstiti, profectum vero Medicinæ rationem reddere præsentī lucubratione, ea, qua fieri solet, brevitate, decrevi; quo demonstrarem, quanta foret utilitas, si Chirurgia ab omnibus coleretur Medicis, Chirurgis vero si liberior ad rem medicam pateret aditus. Quod ut L. B. bene vertat, humaniter precor.

§. I.
Admirabilem organi visus structuram nemo unquam seridè contemplari potuit; quin in sapientissimi Conditoris encomia excurrere quasi coactus fuerit. Et omnino affabre oculus coordinatus est, ut diversa objecta simul, maxima colorum & formæ varietate, locorumque differentia inter se distincta, nihilo minus summa celeritate dispiciat: quod sane omni admiratione dignissimum; *Conf. celeb. HALLER in Comment. ad Institut. Barbav. Vol. 4. p. 220. g.* Quantum vero solatii adferat undiquaque indemnis artificiosissima oculi fabrica, noverunt illi, qui haud satis deplorandam desideratissimi hujus organi passi sunt jaeturam; imo & ii, qui vel leviozem saltem ejusdem animadvertunt noxam. Tametsi vero ad beate vivendum visus incolumitas maxime exoptetur, atque in sui conservationem & defensionem varia oculi obtinuerint præsidia, nihilo secius pluribus periculo plenis casibus subjacent. Non enim extraneis duntaxat obnoxia sunt insidiis, verum & domesticos hostes alunt: quod patet attentius intuenti membranulas tenuissimas, vasculorum multiplicium texturam tenerrimam, humorum adeo diversorum circulum, universam denique machinæ hujus, utut parvulæ, œconomiam amplissimam. Non vero animus est, in præsentî Dissertatione omnium morborum, oculos afficientium, historiam texere, unius saltem meminisse placet, scilicet ejus, quo crebrius Lentem crySTALLINAM obscurari comperimus, caterorum vero disquisitionem alii tempori referavimus.

§. II.

Hoc Lentis crySTALLINÆ vitium, patria lingua *der graue*

græue Staat dictum, veteres artis medicæ statores *Suffusionem* adpellare solebant, recentiores autem *Cataractam*, Græci *Hypochysin*, *Hypochyma*, & Galli denique *Cataracte* vocant. Uberiorem horum rationem D. SCHACHER in *Dissertatione de Cataracta* adfert.

§. III.

Longum foret, eas recensere controversias, quæ circa *Cataractæ* genesis, sedem & proprietates in scholis chirurgicis agitatæ hætenus fuerunt; neque etiam me iudicem partium diffidentium constituam. Sufficit saltem commemorare, omnium passim Auctorum sententiam in eo convenire: *Cataractæ* scilicet nomine comprehendi opacitatem, quæ in parte oculi anteriori per corneam transparentem, sive in ipsa pupilla, sive retro eandem sese manifestat, quæque visum paullulum hebetat, aut prorsus impedit & obscurat. Quæ diversa oculi affectio causa existit, cur eam Auctores in diversas species dividerent. Verum, cum & in hoc dissentientes eos offendam, intactis illorum opinionibus controversiis, meam saltem adferre lubet sententiam.

§. IV.

Cataractam optime dispesci arbitror in *veram* & *spuriam* sive *falsam*. *Veram* nuncupo, quando pars organica oculi opaca redditur. *Spuriam* vero dico, quando visus quidem obscuratur, attamen sine vitio partis organicæ. Porro *Cataracta vera*, vel *crystallina* est, vel *membranacea*, vel *mixta*. Prior lentem crystallinam obscurat; altera telam seu capsulam lentis occupat, mixta tandem utriusque opacitatem notat.

B

Rur-

Rursus *Cataracta spuria* distinguitur in *membranaceam* & *crystallinam*. *Membranacea* oritur, dum humorum oculi quispiam corruptelam patitur, extravasatus in pupillæ margine adhærescit, & præternaturaliter formata membrana conspicitur: *Crystallina* vero, quoties ex capsula ipsius lentis liquor corruptus profluit, & lentem eidem innatantem dissolvit, vel lens ipsa in liquamen diffluit. Superfedeo prolixiori oratione, cæteras *Cataractæ* species describere, quæ Gallice vocantur *Cataractes mures* & *non mures*, *branlantes*, *barrées*, *adherentes*, *simples* & *compliquées*, à Ressort, en voyer Mr. DIONIS, Maître-JEAN, St. YVES, BRISSEAU, &c. cum, postulante themate electo, de *Cataracta crystallina* & quidem *vera*, tantum differere mihi incumbat.

§. V.

Ex præfatis igitur patet, *Cataractam crystallinam veram* esse morbum, qui humorem crystallinum diaphaneitatem suam privat, quæ exorta opacitas à spissitudine humoris lentis crystallinæ atque partium, lentem crystallinam componentium, densitate, naturali longè majori, derivanda est. Unde non immerito Celeber. ASTRUC *Cataractam crystallinam* scirrhum appellat, & Clariss. Dn. NICOLAI Prof. Anatom. Argentor. in annotationibus super Lib. de morbis oculorum ita de ea differit: *Peculiarem inflammationem esse hunc morbum lentis crystallinæ jure existimamus cum Celeb. PITCARNIO, nimius enim calor coagulationem liquidorum circulantium facit; corpus crystallinum quoque est ejus indolis, ut, si majori paulo calore exagigatur, opacum fiat, exactissime referens colorem Cataractæ, uti ex recentissime mactatorum animalium sumtis lentibus aqua tepida immixtis expertus sum.* De his plura Sphis sequentibus.

§. VI.

§. VI. *missi hi omnino hinc*
 Exactam vero Cataractæ diagnosis si habere cupiamus, sedulo in causas, quibus hoc vitium originem suam debet, inquirendum est. Hæ vero tum in fluidis, tum in solidis persæpe latent. Tenuissima namque lymphæ, perlentem crystallinam circulans, opacitatem eidem inducere potest, si ea nimirum naturalem suam fluiditatem amiserit, & tenacioris indolis evaserit: quamobrem hic liquor limpidissimus, à crasi sua recedens, circulationi perenni ac nunquam interruptæ per vascula summæ exilitatis ineptus redditur, & moras itaque necens sensim sensimque spissior efficitur, donec tandem, subtilissima liquidi parte dissipata, crassiori vero magis condensata, penitus indurescat, ita ut lentem crystallinam lapideam soliditatis quandoque contueamur. Cujus rei exemplum Mr. MORAND, Chirurgus dexterrimus Parisinus, in Museo suo inter plura visu digna affervat, atque, docendo Cursum operationum chirurgicarum, Auditoribus numerosissimis, (quibus & ipse interfui) ostendere solet, humorem nempe vitreum, in osseam consolidatum duritiem, & huic inhaerentem lentem crystallinam propemodum petrefactam, de quo legantur quoque Institutiones Dn. HEISTERI chirurgicæ p. 602.

§. VII.

Inter plures gravissimos testes, oculi humores in substantiam lapideo-solidam degenerare posse, adferentes, est quoque Celeberrimus HALLERUS, (*vid. ejusd. Comment. ad Instit. Boerhavianas, Vol. 3. p. 707.*) Neque pathologia hujus possibilitati refragatur, quin imo

evidentissime id ipsum probat. Siquidem diatæ vitia, mœror nimius, vita sedentaria, ætas senilis, feri & sanguinis evacuatio nimia, virus venereum &c. spissorem lympham reddere valent. Cui si socia accesserit causa quædam externa, facillimo negotio tristissimus hic oculorum affectus consurgit. Inter causas externas potissimæ sunt, frigus extremum, calor nimius, aquæ bullientis adpersio, ophtalmia contumax, adspæctus diuturnior objectorum minutissimorum, (cum per eundem musculorum quadantenus suspendatur actio, qua cohibita, sanguinis circulus quoque tardior evadit,) coruscationes fulguris, ignis lucidioris continuus intuitus, irradiationes luminosæ, adstringentia temere in ophtalmiis usurpata &c., quarum quælibet, nullo etiam lymphæ vitio concurrente, cataractam crySTALLINAM producere valet, præsertim, si quædam ex his causis, vel plures simul, pertinacius persistierint. Plures hujus momenti historias vide apud Clariss. BRISSEUM.

§. VIII.

Præterea partes solidas lentis crySTALLINÆ, etiam si lymphæ vitio careat, cataractæ subiectum subinde constituit, ex pluribus observationibus innouit, si nimirum tonum suum amiserunt, aut læsæ fuerunt ictu violento, contusionibus, vulnere, affluxu copiosioris cruris & lymphæ. Idem contigisse observatum est in hemicrania frequenti, cerebri infarctu, faciei erysipelate, coryza frequentius revertente, totius oculi incremento nimio &c. Videatur *Dissert. de visus obscuritate à partu sub præsidio Clar. ALBERTI Hale habita 1732.* Orta enim atonia solidorum, eorum cohibetur reactio
in

in humores, hi vero cumulantur, stagnant, in coagula abeunt, & tandem indurescunt, atqve ita Cataractam formant.

§. IX.

Impeditam vero circulationem humorum oculi, revera cataractam inducere, cuilibet experiri licet. Lentem enim crySTALLINAM animantis demortui contemplanti ea cataractæ incipienti simillima adparebit. Quare cum solida atqve ac fluida hoc vitii genus inferre possint, tanto facilius id ipsum eveniet, quanto plures causæ simul in hujus mali generationem conspirant.

§. X.

Has, dum genuinas nostri affectus causas esse existimo, minime in eorum abire placet sententiam, qui acidum corrosivum pro causâ agnoscunt: Neque Experimentissimo PETIT Medico Parisino subscribo defendenti, contractionem validiorem musculorum & membranarum oculi lentem crySTALLINAM comprimere, ejus partes distorquere, atqve ita eam opacam reddere, quemadmodum hæc legimus in *ejus Epistola gallico idiomate contra Clar. HEQUET scripta*, in qua prolixius de oculorum morbis differit, simulqve opinionem Celeb. MORGAGNI exhibet atqve refutat, lentem crySTALLINAM indurari & obscurari autumantis ob defectum liquidi capsulæ lentis. Sed neque horum neque aliorum asserta epicrisi notare vacat; unde, his missis, atqve mea sententia proposita, ad diagnosis transgrediar

§. XI.

Quo igitur quis convictus sit, cataractam omnino adesse,

adesse, probè animadvertere debet, an pupillæ color à naturali recesserit, & an post eandem, albicans ut plurimum, opacitas observetur; etiamsi frequentissimis observationibus innotuerit, plures, antequam memorata Cataractæ diagnosis appareat, conqueri, visum hebetari, atque sese minus distincte, nec consveto alias more, objecta, præsertim remotiora, discernere posse. Serpit enim hoc vitium quandoque non advertentibus iis, qui eo dudum correpti sunt. Ita namque fidissima experientia certissimè docet, quosdam cataracta jam laborasse, & nondum tamen ejus præsentiam animadvertisse, donec casu ipsis innotesceret; dum scilicet ab aliis pupillæ opacitas observata fuit, vel ipsi uno duntaxat oculo, alterum claudentes, in objecta divagari nitabantur. Quæ res errori occasionem præbuit & effecit, ut cataractam subito obrepisse, autumaverint.

§. XII.

Concludes ergo, Cataractam jam jam incrementa sumere, quamprimum opacitatem quandam lenti crystallinæ in forma nubeculæ subalbidæ, quodammodo densioris, paululumque profundius vides innatare, (communiter enim dicta opacitas in lentis medio visitur, quanquam CLARISS. JUNCKER aliter sentiat,) teque certiozem reddent patientis querelæ, atque iudicium tuum confirmabunt: Acculabit namque visus imbecillitatem, ac quærusulus referet, sibi objecta adparere, ac si ea interjecta sindone aut cribro cerne-
ret, oculis obversari puncta quasi volitantia nigra, item crines & muscas sese observare & similia, pro varietate nimirum conditionis, & magis minusque solidæ & expansæ cataractæ. Observabis porro,
opa-

opacitatem sensim sensimque augeri, & latius sese diffundere, nunc quidem pedetentim & lente, nunc vero ocyus, pro vigore scilicet causæ malum producentis. Exemplum habemus in senibus, in quibus, ob ordinariam humorum spissitudinem, & majorem proinde dispositionem, cataracta celerius suboritur. Eo magis autem visus obscuratur, quo magis opacitas lentis increfcit, quam evidentissime adesse enunciabis, quando maculam quandam opacam lactescentis coloris inibi apparere cernis, pupillam sensim occupantem, ac tandem prorfus obducentem. In hac visus obscuritate, prius quam ad acmen pervenerit, patiens primo nihil distincte, tandem umbræ saltem speciem discernit, eoque tempore lens à latere conspecta, circulum nigrescentem spectandum præbet, qui vero cataracta increfcente decrefcit, minorque evadit.

§. XIII.

Hanc igitur cataractam à cæteris speciebus, infallibili ferme judicio, his signis dignosces: 1) A Cataracta membranacea vera, quæ tenuior, planiorque offenditur, & proxime pupillæ adhæret, nec circulus ille nigricans supra descriptus quoque observatur, qui tamen quandoque adesse poterit, si videlicet opacitas capsulæ crystallinæ non nimium increverit, & pupillæ centro sese opposuerit. 2) A glaucomate autem cataractam crystallinam veram discernes, dum glaucomatis opacitas retro magis versus lentem visitur, quam in Cataracta. 3) A cataractis falsis, v. g. purulentis &c. exacte eam, de qua agimus, distinguere, majoris videtur difficultatis. 4) Si pars opaca lentis non prorfus cohæreat, sed filamenta seu fibrillulas hinc inde spar-

.VI.2

sparsas exhibeat, *fibrosa*, Gallis *cataractæ barrée*, dicitur; varias enim figuras sæpe dictam opacitatem habuisse, observatum est. 5) Rursus aliam cataractæ speciem *fluctuantem* vocant, de cujus generi disceptant inter se authores: Alii enim contendunt, eam oriri, postquam lens crystallina prorsus indurata, & quasi atrophica adfecta est; hoc enim pacto, dum nimirum lens inspissatur, fit, ut ea minori longe diametro describatur, quam illa cavitas, cui inharere consuevit, ac proinde cum toties, quoties objectorum radios colligere annitimur, pro illorum conditione & situ remotiori vel propiori, pupilla plus vel minus coarctetur vel dilatetur, tum lens exsucca & inspissata, tum ejusdem capsula quodammodo convellitur. Alii vero paulo aliter, & ut mihi videtur, accuratius sentiunt, existimantes, humorem vitreum colliquari & dissolvi, ac vel ideo consistentiam suam amittere, & fluidiorem justo effici, lentem vero crystallinam è contrario indurari & condensari. Quibus positis, facile adparet, lentem, sustentaculo suo orbatam, ad quosvis motus oculi moveri & veluti fluctuando circumagi. Colliquationis vero humoris vitrei causa in certo, quem habui, casu, mihi olim visa est vehemens oculi percussio, qua tota quasi fabrica ejus admodum labefactata fuit, & cataractam fluctuantem produxit, cum pupillæ dilatatione simul relicta. 6) Quod colorem cataractæ attinet, is variat, juxta conditionem soliditatis lentis præternaturaliter inductæ & humorum admixtorum indolem, puta bilis &c.; ita enim dexterrimus quidam & in re medica veratissimus in subiecto temperamenti melancholico-biliosi cataractam nigricantem adnotavit.

§. IV.

Signa diagnostica cataractæ consummatæ seu, ut loqui amant, maturæ, vix crediderim exacte determinari posse, multò minus ad mentem veterum tamdiu expectandum esse arbitror, donec plenaria visus abolitio per cataractam inducta fuerit, seu maturationis signa appareant, cum hæc mora malum quandoque immedicabile reddat, de quibus vero plura infra adferre placet.

§. XV.

Frequentissime pariter accidit, ut in memorata oculorum affectione paralysis nervi optici simul adsit; de qua ut convictus sis, scrutaberis, num visus multo debilior sit, quam quidem à cataracta fieri solet: Nam cataracta non omnimode & totaliter patientem visu privat, sed eum duntaxat hebetat, minuit & obscurat, ita ut umbræ cujusdam indistincta species oculis adhuc obversari videatur: In paralyti vero nervi optici perfecta ut plurimum adest cæcitas. Deinde opacitas, à cataracta progenita, non augetur, licet visu distincto omnino destituatur æger, aut certe visus abolitio opacitati lentis non respondet. Causæ tandem paralysis nervi optici quædam aut sunt cum causis cataractæ communes, aut ab ipsa cataracta nonnunquam productæ: Videatur *Thesis Dni. le MOINE Med. Parisiensis, an deprimenda cataracta expectanda maturatio?* in §. 4to. 2. & *D. HALLER p. 505. vol. 3.* Plura de his signis in authoribus legantur.

§. XVI.

Consideratis itaque signis diagnosticis, atque cau-
C
sis

sis cataractæ, nec minus hujus atque ægri conditione cognita, ad prognosin properandum, & circa eam hæc notanda sunt: 1) Cataractæ vix ac ne vix quidem, nisi admodum rarissime, & saltem incipienti, diætæ & pharmacia medetur, sed solius medicinæ manualis seu chirurgiæ opera requiritur, nisi mora diuturnior medendi spem præcluserit. 2) Si cataracta glaucoma vel guttam serenam &c. comites habeat, chirurgica ope malum non extirpabitur. 3) Si cataracta membranacea vera cataractæ crystallinæ veræ simul juncta fuerit, operatio dubii erit eventus. 4) Cataracta fluctuans, unanimi consensu, à Chirurgiæ peritis incurabilis pronunciatur; interim tamen operatori provido suscepta operatio forsitan felicem spondere poterit effectum, si eam, quæ pupillam occupat, maculam distorqueat & absumere didicerit. 5) Cataracta demum fibrosa difficilius longe curabitur & facilius cataractam veram, scilicet ejusdem ubiqve consistentiæ, tolles. 6) Cataractæ color non eque omnino certitudinis optati eventus signa præbet, nisi opacitas in toto, quem occupat, ambitu, æqualis appareat, & eadem eandem lentis duritiem manifestet: Judicabis enim non proforsus à veritate alienus, cataractam requisitam consecuturam esse consistentiam, quæ præsentem, nisi quid obstat, facile deprimi queat. 7) De maturatione jam jam mentionem injecimus & diximus, quod, quo longiori moræ maturationem committimus, eo magis operationis effectum quandoque impediamus. Videtur etiam nervorum opticorum paralyxis, (uti in diagnosi dictum fuit), exinde facile exoriri posse. Imo hac ipsa mora præfacile fieri poterit, ut cataractam, capsulæ & uveæ adhærentem, eidemque quasi adnatam, sero nimis experiaris,

riaris, quod sane in medendo negotium dexteritate tua majus causabitur: Vid. *Clar. HEIST. in Institut. chirurgic. p. 603. §. 20.* Optima vero, tum ægro, de visus restitutione sollicito, tum chirurgo, de cataractæ destructione cogitanti, spes affulget, si cataracta vera solitaria, & nullius falsæ sodalitis simul coexistentis complicata sit, si opacitatis etiam puncta ejusdem per omnem peripheriam soliditatis sint, ipsaque cataracta haud inveterata fuerit, (licet eandem quoque feliciter curatam fuisse exempla testentur), & si denique pupilam de facultate sese contrahendi & dilatandi nihil aut certe non adeo multum amisisse constet. Hæc vero signa, etsi prognosin optimam formare videantur, & spem felicitis operationis confirment, nihilo fecius, chirurgum, (quemadmodum in omnium morborum prognosi), cautum esse oportet, non enim certum omnino prælagiunt eventum. *Videatur Doctoris SCHANKE-BANCK Dissertatio, Generalia monita circa prognosin rite instituendam tradens, anno 1733. Hala sub præsidio D. JUNCKERI habita.*

§. XVII.

Quamquam etiam omnia indicia optimæ notæ appareant, nemo tamen negare audebit, sub ipsa operatione facillime contingere posse, ut optimam prognosin sinister sequatur effectus; quem vel ipse sibi æger oculi distorsione & motu accersere valet in summam sui perniciem. Dexterrimus quoque & versatissimus in arte chirurgus, licet eum nihil de structura artificiosissimæ oculi machinæ lateat, licet cautissimus, & prorsus suspensa manu acum dirigat, omnemque industriosissime observare nitatur regulam, licet nunquam

quam hætenus fallentem tulerit operam, spe sua ex-
cidere potest; quemadmodum id experientia compro-
bat, & anatomiam oculi callenti haud ignotum esse
potest. Quis enim, experientissimus licet fuerit, adeo
secure operationem processuram sibi pollicetur, ut
nulla plane nervorum ciliarium læsio, quæ fermè inevi-
tabilis est, simul contingat? horum autem læsio, opera-
tionem, cæterum dexterrime administratam, frustra-
neam reddere potest, & æger fato suo minime eripitur,
cujus rei olim testis fui.

S. XVIII.

Omnes quidem homines visus integritatem, ejus-
demque, si ablata fuerit, restitutionem, summoperè
optant, rarius nihilominus, primis mox exordiis, ubi
hebetiorem visum observant, congruam & adæquatam
medelam quærunt. Casu interim oblato, indicationes
formandæ erunt juxta naturam mali. Quod si ergo in
fluidis causa delitescat, nimirum in eorum spissitudine
& tenacitate, selectissima remedia adhibenda erunt,
quæ imminentem condensationem lymphæ lentis crys-
tallinæ impediunt atque dissolvunt, ne malum ultro
serpens, eam induret, dummodo diuturnior mali mo-
ra hanc medendi methodum non effecerit frustra-
neam. Tanquam præstantissimum inter tot remedia
peritissimi artis commendant millepedes, veluti effica-
cissimum resolvens, quorum ope stagnantis & in co-
agulum vergentis lymphæ condensationem prohiberi
adserunt. Nec desunt tam in Gallia, quam in Hollan-
dia, qui energiam millepedum ad visciditatem humo-
rum dissolvendam eximie deprædicant. *Clar. LUDOLFF*
Prof.

Prof. Regius Berolin. de re medica optime meritus, millepedes in Catalogo remediorum inter diuretica recenset, quorum principia activa in acri quodam salino consistere gustus prodit & manifestat. Commendat proinde usum eorum citatus Vir famigeratissimus in morbis, à lymphâ viscido - tenaci & inertî oriundis. Præstantiores autem esse creduntur, qui in locis petrosiss colliguntur. Vid. plura in *Prælect. chym. Experient. D. NEUMANNI p. 1286.* Mirandum tamen, clariss. virum, & in chymicis optime versatum reticere indolem salis millepedum, dum negative saltem adstruit, eum salem non esse nitrosum. Exercitatissimus *Dn. St. YVES* Parisiensis, & felicissimus affectionum oculorum dominator, potentem iis largitur virtutem & efficaciam. Propinat namque eosdem per integrum mensem in jure carnis vitulinæ, cum herbis quibusdam cocto, interposito nonnunquam cathartico, deinde per menses aliquot, singulis diebus, de eorum pulvere gr. XV. exhibet, semelque singulo mense alvum movet. *Clar. BOTLE in philosoph. experim. p. 154. & 155.* millepedes, cum vino albo exhibitos, unicum & præstantissimum esse in cataracta jam formata remedium internum adfirmat. Et *D. WOLHUSIUS* denique eorum usum commendat in actis Trevoltiensibus mens. Jan. 1706. art. 10. a)

C 3

§. XIX.

- a) Cum hæc jam scripta essent, subministravit nobis suum de millepedis judicium *D. FABRICIUS* Pharmacopola Berolinensis solertissimus, quod, haud sine laudis præfamine Viri in chymicis versatissimi & admodum gnari, hoc loco subjungere placet. Testatur nempe, millepedas continere salem quendam nitrosum imperfectum, aphronitro in cellis exerescenti similem, cui juncta sit salis communis portio exigua, quam sapor

§. XIX.

Sed ne in recensione plurium Clariss. Virorum, de usu millepedum differentium, longior sim, id saltem innuere adhuc volo, minime quidem convenire, à tantorum Virorum experiētiis omnimode dissentire, non esse tamen etiam necesse, ut in eorum opiniones & verba juremus. Elucescit quidem, etiam a priori, eorum effectus haud contemnendus è principio acri salino, quemadmodum id dilucide in *Elementis pharmacologia universa, laudatus Clar. LUDOLFF docet*. Verum, convictus loquor, præstantiora & magis activa prostant hujus generis pharmaca, quæ humores spissos attenuare & crassi naturali restituere queunt. Quis enim in hoc passu non tribuit majora encomia mercurio, camphoræ, sulphuri antimonii aurato tertiæ præcipit. &c.? Quorum usus, si ve per se, si ve cum aliis remixta exhibeantur, uti & dulcis cum

prodit: Solvitur menstruo aquoso quarta millepedarum pars, & post evaporationem extractum quoddam mucilaginosum salinum relinquitur. Spiritus vini millepedis superfusus colore, viridescenti propinquo, tingitur; ex quo concludit Vir prælaudatus, paucillum quoque resinæ eidem immixtum esse. Millepedæ etiam pulverisatæ & integræ, uti porro retulit, effervescent cum acidis, non ideo quidem, quod sal alcali aut urinosum iis inhæreat, sed potius ob partes terreas, quæ, veluti conchilia, alcaliscentis sunt indolis. Nec deficiat experimentum, quo luculenter veritatem opinionis suæ comprobare valet; nam menstruum aquosum, quo partes solubiles millepedarum extractæ sunt, cum acidis minime effervescit, sed coagulatur, residuæ vero partes terreæ admodum cum iis effervescent. An quoque salem ammoniacalem contineant, facile etiam explorari poterit, si experimentum cum majori millepedarum quantitate instituere cuidam placeret.

cum a sellis, commendatur. Cum vero præsentis instituti non sit, horum remediorum examen instituere, de iis quædam obiter saltem attulisse jam sufficiat. Plura suppeditabit legere cupienti *Clariff. D. ASTRUC in Tractatu de morbis venereis; Dn. POTT in Dissert. de camphora circumspæcto usu medico anno 1722. edit. Hale Magdeb. Conferri etiam possunt Dn. SCHREIBERI in Commercio Literario Norimberg. observationes & cogitat. de Peste, quæ anno 1738. & 1739. in Ucraina grassata est. Auxilium quoque, à topicorum usu expectandum, tantum non est, ut ea cum præstantioribus eandem provinciam obtineant, aut meliora, iis in usum vocatis, negligantur, de quibus videantur *Clariff. NICOLAI in annotationibus super libr. de morbis oculorum, itemque Dn. St. IVES, qui ita de illis disserit: Difficile est, ut penetrant per membranas & resolvant impæcta. Et loco eodem; aliqui tanquam optimum remedium applicant mercurium soli capiti & proxime ad oculos usque ad salivationem: Verum & hæc methodus emolumentum peculiare, ut mihi videtur, non spondet.**

§. XIX.

Quando partes solidæ tonum suum amiserunt, & ab elatere suo recesserunt, adeo ut ob laxitatem suam humores consueta lege popellere nequeant, hi in viis suis cumulatus congregantur, immobiliores evadunt, stagnare coguntur, & vel inde magis incrassantur, atque cataractam producunt. In horum omnium causam sedulo pariter investigandum, atque videndum erit, num scilicet ophtalmia contumax, hemicrania frequentior ac diuturnior &c. ansam præbeant? In hisce enim affectibus, insolito sanguinis affluxu, oculi vasa interna nimium distenduntur, & cataractæ via sternitur. Quare, rebus sic comparatis, nimius sanguinis humorumque appulsus aliorsum derivandus erit, ne nimio

nimio impetu & copia humorum oculi vascula obruantur. Id præstabunt medicamenta diluentia, attenuantia, roborantia, diuretica, leniora purgantia, pediluvia & maxime vesicatoria & venæ sectio, vice repetita & convenienti ordine administrata, & similia.

§. XXI.

Sed misis remediis pharmaceuticis aliisque, ad describendam ipsam operationem chirurgicam accedam. Lente enim eo usque indurata, ut cataractam crystallinam jam jam formatam esse omnibus notis compertum sit, nihil morari licet, sed confestim ad operationem confugiendum est. Plurimæ quidem supersunt methodi & normæ, quibus cataractæ depositionem suscipiendam esse Authores statuunt, inter tot tamen, quæ traduntur, duæ saltem in usu hodiernum sunt: quarum alteram, quæ maxime ab omnibus passim præfenti ævo eligitur, authores, uti Mr. MAITRE-JEAN, Mr. St. YVES &c. haud satis perspicue descripserunt. Alteram, priori recentiorem, inventor ejus Dn. FERREN Doct. Med. Facultat. Parisiens., (cui ob fidelissimam instructionem ad cineres usque devinctus sum), communicavit 1716. Academiae Scientiarum Montspeliensi, licet Dn. PETIT Doctor Medicinæ Parisiensis ejusdem sibi arrogare inventionem non erubescat; quemadmodum in erudito alias schediasmate, 1728. academiae Parisiensis exhibitio, evincere allaboravit. Eodem anno Vir Clar. MAINE, Medicus Parisiensis; anno vero 1732 Vir Doctiss. FERREN hac de re commentati sunt, & anno tandem 1740. *Cursus operationum chirurgicarum experientissimi Dn. DIONIS cum notis Viri Celeber. Dn. la FAYE* emendatior prodiit; in quibus singulis operationis hujus administratio fusissime traditur. Pluribus itaque annis laudatam operationis methodum usu venisse, ex paulo dictis constat. Quamvis igitur is tutissima sit, ac sapissime jam adhibita, mirandum tamen, quod non solum in pluribus Germaniæ, verum etiam in multis Galliæ provinciis ejusdem excellentiam plurimi ignorent. Pro mea sane sententia illam omnes imitari debent, quot quot, cataractæ

raetæ auxiliatrices admovere manus decreverunt, dummodo, comparata sibi prius oculi structura cognitione exactissima, authores præfatos diligenter pervolverint.

§. XXII.

Vidi per sæpe maximo oblectamento operationis ejusdem successum optatissimum Lutetiæ Parisiorum, licet viro felicissimo, qui eam adornabat, hæc ipsa methodus nondum perspecta, ut mihi videbatur, fuisset; quod operationis tamen securitati minime contradicit. Non raro enim accidit, nos quædam ad amussim & affabre præstare, licet rationem adæquatam, cur hæc ita & non aliter fiant, reddere nesciamus. Eandem hanc operationem Cel. TAYLOR, oculista anglus, (qui superioribus annis multo cum strepitu in erudito orbe aucupari nitebatur applausum), imitari conatus est, uti id ipsum ex *Celeber. HEISTERI Instit. Chirurg.*, ut & ex proprio vix nominati authoris libro, Parisiis anno 1738. *de mechanismo oculi* edito, videre licet; quem posteriorem avide pervolvens, minime talem methodi descriptionem reperire potui, qua expectationi meæ satisfieret, sed potius sat obscure, ne dicam, confuse, eam tractationem exaratam esse, cum pluribus modeste sentio. Experientia quoque me convicit, non adeo multum ejusdem dexteritati fidendum esse, quoniam, uti scripta ejusdem testantur, minus claram de artificiosa hac operatione concepit ideam; eandem insuper parum feliciter succedere observavi, licet multis encomiis encheireses suas extollere; irritumque earum successum excusare peribelle adlaboraverit. Commendatur nihilominus à *Celeb. D. HEISTERO* his verbis: *Interea tamen præcipua momenta revera merentur, ut à prudentioribus Medicis oculariis probe perpendantur, atque cum judicio imitentur. Tempus præstantiam & effectus docebit.*

§. XXIII.

Quò hujus igitur operationis præstantiam clarius perspicias, & eo securiorem effectum ab ejus administratione promittere queas, hæc probe notanda sunt: 1) Ex supra dictis constat, cataractam crystallinam veram in capsula sua libere

D

re hospitari, & minime eidem adhærere; quod si vero observaveris, eam adhærere, cataractam complicatam seu mixtam esse judicabis, adeoque operationem aut non tentabis plane, aut effectum dubium, ne dicam, nullum, prædices. Haud minimam vero difficultatem parit disquirentibus, ut certo constet, an cataracta adhæreat capsulæ suæ, necne: Adeoque istud exploraturus in id animum intendas, & videas necesse erit, num uvea quoque adhæreat capsulæ, nec ne, itemque an hæc simul opaca reddita sit; quod ferme toties observatum legimus, quoties cataracta capsulæ cohærere visa fuit. Parisienses tamen, se cataractam quondam capsulæ cohærentemprehendisse, prodiderunt, nulla capsulæ opacitate conspicua. Præterea, generata cataracta crystallina, capsulam paululum compactiorem & solidiorem apparere, tradunt, cum pelluciditatis aut nullo omnino aut vix notabili detrimento. 2.) Cataracta modeste ex capsula detorquenda est, ita ut hæc in parte anteriori illæsa permaneat. 3) Inciso igitur adornanda in parte capsulæ posteriori, perque eandem in humorem vitreum cataracta translocanda; in quo, (notantibus supra laudato *Clariff. Dn. FERREN in Thefi, atque Dn. DEIDIER in Tractatu de Tumoribus*), ne vestigium quidem cataractæ superfuisse in defunctorum corporibus, quibus viventibus operatio hæc administrata, fuerat, compertum est; luculento sane indicio, eam inibi penitus dissolutam fuisse. 4) Demum cataracta depressa nunquam nativitatis suæ locum repetet, quando semel debito modo in humorem vitreum propulsa fuit. 5) Denique ita acus dirigenda est, ne in cameram posteriorem humoris aquei immergatur. Plura, eaque notiora, brevittatis causa, commemorare superfedeo.

§. XXIV.

Proinde omnibus animadversis, quæ felicem operationis eventum spondent, chirurgus, peritiæ suæ fidens, operi se accingat, præmittatque remedia generalia, (ex mente enim GALENI non sanandus est oculus, nisi præviè sanato capite, neque hujus restitutio tentanda est, nisi prius reparato integro corpore), de quibus tamen hoc loco speciatim agere

agere, supervacaneum duco: Neque etiam in recensendis circumstantiis & adminiculis minoris momenti prolixior ero; ea enim, uti & quo situ locandus sit æger, aliunde peti possunt. Porro utuntur quidam instrumento, quod speculum oculi vocant, eoqve oculum firmare student, latius vero erit, eo non uti. Acum quoqve (*die Staar, Nadel*), in operationis hujus usum destinatam, *Celeb. St. YVES* in libro suo hujus argumenti describit. Ministro itaqve ægri caput, paululum reclinatum, firmius sustentante, atqve duobus digitis superiorem oculi palpebram diducente, Chirurgus pro re nata, vel levæ manus digitis duobus, palpebram deprimit inferiorem, atqve alterius manus digitos, auricularem scilicet & annularem, in regione temporum ægri, qui oculum versus nasum dirigere, & immotum servare debet, firmat, tribus vero prioribus acum, distantia duarum circiter linearum, à cornea transparente infigit, pertunditque tunicam oculi conjunctivam, albugineam, scleroticam, choroidæam et retinam, & postquam in humorem vitreum pervenit, acum ad partem posteriorem & centrum lentis crystallinæ dirigit, (tutius futurum existimo, si incisio capsulæ in ejus latere, non vero in pupillæ medio, fieret; hoc enim loco ea pro cataractæ depressione magis accommodata videtur; imo incisio transversalis partis posterioris & inferioris capsulæ infra pupillam haud inconsulto instituitur), manum tamen tantisper tempora versus retorquere debet, ut apicem acus antrosum infigere, capsulamqve lentis crystallinæ parte sua inferiori incidere queat, (quam incisionem *Clar. FERREN* in *praelectionibus suis privatis la Boutonniere* vocat,) postea acum versus partem cataractæ superiorem protendit, aut ipsi cataractæ infigit, atque hoc pacto cataractam deorsum retro in humorem vitreum agit, eamqve aliquantulum depressam tenet, quo humore vitreo undiquaque circumfundatur, hic vero, disrupta sua membranula, locum crystallinæ occupet.

§. XXV.

Accidit tamen quandoque, ut cataracta capsulam deferere renuat, quo præsentem casu iteratis vicibus, pro rei ex-

igentia, depressio ejus in humorem vitreum tentanda est: Quibus peractis, oculorum palpebræ altera manu, qua inferior oculi palpebra depressa erat, clauduntur, acusque cautissime eximitur, cavendo, ne subito lucis radii in oculos irruentes tenerrimis retinæ fibrillulis noxam inferant, atque posterius malum pejus reddatur priori. Tandem inflammationi medicamentis consuetis decenter prospicitur, nimirum spirituosius temperatoribus, vinosis, camphoratis &c., venæ sectione aliisque, quæ necessaria videbuntur. Galli, operatione peracta, anodynum propinare consueverunt, ad arcendos nimirum vomitus, qui nonnunquam supervenisse observati fuerunt.

§. XXVI.

Methodum nunc descriptam, ejusque utilitatem & præcellentiam, cum olim, occasione publicæ demonstrationis, proponerem & collaudarem, infringere quidam conabatur de re medica vir præclare alioquin meritis, ac magnæ & felicis famæ, existimans, si capsula lentis crystallinæ juxta methodum prædictam in parte anteriori integra permaneret, eandem elapsis pauculis septimanis indubiè obscurari debere, experientiam suam pro argumenti sui confirmatione adducens. Verum enim vero, si hæc observatio, (à falsæ cæteroque operationis suspicione vindicata), omnino veritate niteretur, quod tamen vix credo, unica saltem esset, quæ nondum veritatem assertionis meæ evertit, neque experientiæ nomen meretur; magnum enim experimentum inter & experientiam versatur discrimen, & una hirundo (ut commune fert proverbium) non facit ver. Utut vero se res habeat, uni huic experientiæ plures felicioris successus, tum ex observatione aliorum clarissimorum virorum, tum ex propria depromptas experientia opponere possum observationes. Præterea haud demonstratum est, operatorem illum, cujus sinistræ administrationis historia argumentum contrarium suppeditavit, juxta methodum à me traditam procesfisse; Quin imo, observatis etiam in operatione observandis, in capsula lentis crystallinæ dispositio ad cataractam membranaceam veram

veram forsan adfuit, quæ per ipsam operationem, cæterum debite institutam, in veram cataractam mutata videtur. E-
jusmodi cataractam mixtam in quodam adhuc vivo sub-
jecto Berolini conspexi, & à quocunque illa adhuc conspici
potest. Cujus rei exemplum etiam alibi vidi, & cataracta
cristallina rite deposita, cataracta membranacea vera illico
evidenter conspiciebatur.

§. XXVII.

Quis igitur non clare videt prærogativam hujus me-
thodi, & summam ejus utilitatem? Quippe quâ celerrime
visus amissi restitutio procuratur: Quod sanè, maturitate ex-
pectata, haud ita tuto evenit, imo hanc ipsam maturationis
expectationem ansam præbere guttæ serenæ genesi, supra
jam innui. Porro, eadem hac methodo adhibita, cataractas
immaturas & caseosas (uti eas vocant) felicissime absumi-
mus. Constat enim, soliditatem naturalem lentis crystallinæ
acui jam resistere, & eò magis ideo illud facere, quando præ-
ternaturalem duritiem adeptæ fuit. Denique hac via in-
cedentes, si saltem caveamus, ne anteriorem capsulæ lentis
cristallinæ partem lædamus, id commodum nanciscimur, cu-
jus mentionem Clarif. FERREN in *Thesi sua* p. 40. differte his
verbis injecit: 1) *Suffusionis partes duræ, molles, lactescentes &c.*
à camera oculi anteriori avertentur, & plurima operationis impedimenta
amovebuntur. 2) *Vitreum corpus, crystallina lentis sedem jam tenens,*
& in singula membrana illius puncta equali virium momento nitens, parte
sua anteriori abibit in sphaeræ segmentum, quo radii lucis apte refringen-
tur & crystallini defectus pensabitur: dum perfossa pro more solito ea
membrana, neque vitreum corpus idoneam ad radios congregandos figuram
inducere, neque suffusionis fragmenta à camera oculi anteriori averti posse
evidens est. Cæterum suffusionis sterculos, per vitreum corpus dispersos,
haud multum curabis: Constat enim, cataractam ipsam depositam ita ab-
sumi posse, ut ne minimum quidem ejus vestigium superfit, quod in duo-
bus oculis, cum prælaudato Professore DEIDIER scētis, observavimus.
Nulla pariter, adhibita hac methodo, ligamenti ciliaris
læsiō, quæ, si in parte anteriori incisionem faciamus, facile
accidit, metuenda erit, uveæ quoque integritati prospici-

mus, inflammationis periculum evitamus, aliaque prava accidentia, læsionem præfatam concomitantia, arcemus. Conf: *Experient. D. DIOMIS Cursus operationum chirurgicarum p. m. 556.* Consentientem præterea respectu optimæ hujus methodi habeo Virum nunquam satis laudandum Doctissimum Dn. MORAND in arte chirurgica facile Principem, qui disertis verbis in proxime ad me datis amicissimis literis asseveravit, *methodum nostram optimam & securissimam esse*: Cujus consilio aliam adhuc cautelam, præter allegatas ad felicem operationem necessariam, debeo: Jubet scilicet, à crebriori acus in humore vitreo distorsione abstinere, ne eâ forsitam quædam membranæ illius opacitas inducatur. De hoc casu nulla quidem mihi nota reperitur observatio, nihilominus circumspèctio, etiam summa, nunquam nocebit.

§. XXVIII.

Benevolo Lectori, uti spero, haud displicebit, æquo animo interpretari, quæ, pro asserti mei veritate stabilienda, subnectere, quæque qualicumque industria propria experiri adlaboravi. Cum scilicet, cæca minimè autoritatum & hypothesium amore ductus, veritatis studio insisterem, ut tandem certius firmiusque de quibusdam quæstionibus controversis eruere testimonium, & maxime de veritate descriptæ methodi me convictum reddere possem, deficiente occasione, in subjectis viventibus tentamina mea instituendi, accidit, ut anno præterito amicus meus D. SCHÆFFER, chirurgiæ studiosissimus, (PENSIONAIRE du ROY) quique iis, qui infirmorum curationi in magno nosocomio Berolinensi, vulgo *la charité* dicto, destinati sunt, præpositus erat, oculum, cataracta crystallina affectum, e cadavere eo tempore defuncti cujusdam eximeret, meæque disquisitioni offerret. De prima igitur hac occasione, propriis oculis manibusque experimentum diu flagitatum suscipiendi, plurimum gavissus, sequenti modo rem aggressus sum: Singulas nempe oculi tunicas detraxi, humorem vitreum duntaxat, & in eo capsulæ suæ pellucidæ inclusam lentem crystallinam, cataracta obscuratam, volæ manus meæ imposui;

sum

ε δ

&

& cum instrumentum, cataractæ depositioni adhiberi solitum, ad manus non esset, acu majuscula, usui ordinario dicata, capsulam fissura longitudinali in parte superiori antica ad imum usque divisi: deinde acum humori vitreo inferni in parte posteriori capsulæ lentis crystallinæ, atque, illa sursum versus, una cum cataracta, in locum fissuræ capsulæ partis anterioris detrusa, protinus cataractam adhuc molliusculam per dictam aperturam exturbavi. Alio rursus tempore prædictus amicus meus D. SCHÆFFER duos oculos, cataractis mixtis adfectos, quos primo mox intuitu, citra oculorum tunicarum separationem, tales agnoscebam, obtulerat. In harum disquisitione eodem, ut nunc retuli, modo processu, præterquam, quod acum operationi huic competentem adhiberem, eamque, illico humori vitreo immisam, in partem posteriorem capsulæ dirigerem, incisioneque tentata cataractam crystallinam in humorem vitreum levisimo negotio translocarem. Capsulam lentis crystallinæ, quæ quasi tota opaca & solidior paulo, quam in statu naturali, deprehendebatur, in parte antica inviolatam reliqui. Cataracta crystallina omnino condensata conspiciebatur, mollis tamen quædam, albida, & mucosa humiditas, quæ de lentis crystallinæ superficie, uti videbatur, secedebat, in capsula remansit. Plura investigare volentem hætenus occasio destituit, nisi, quod ante menses circiter decem in homine vivente laudatam methodum exercere licuerit, eo cum successu, ut patiens intra quatri-duum minutissima quæque exactissime discernere valeret: Superveniente vero tussi immani, quæ validissimam totius corporis concussionem efficiebat, ingentes oculorum sequebantur dolores, cum eorundem inflammatione pessima, nec nisi longe labore & mora dissipanda; quo factò, omnia, quæ visu assequi nitebatur æger, rubra & ignea eidem apparebant, flavus tandem omnium objectorum eidem videbatur color, donec visum penitus amitteret: Ipsa vero pupilla valde coarctabatur, atqve in hoc statu perseverabat. Incisionem ipsam retro capsulam, paulo extrorsum à latere,
non

non in parte pupillæ medio opposita, institui. Quæ denique de deligationis apparatu dicenda forent, relata inveniuntur apud auctores.

§. XXIX.

Nemo vero, ut confido, me inculpabit, quod oculi descriptionem anatomicam sicco, ut ajunt, pede præterierim, cujus accuratissima cognitio in ardua hæc operatione desideratur. Consulio enim id factum est, partim ne prolixior essem, partim, & quidem maxime, quoniam apud innumeros prope modum rei anatomice scriptores oculi delineatio adeo eleganter proferretur, ut nihil addi posse videatur. Minus quoque diffiteor, præsentis tractationi multum luminis accedere potuisse, si cæteras cataractæ species, seorsim de singulis agendo, præmissem: Verum, quicquid brevitatis gratia hac vice prætermisi, alii temporis reservatum esto. Plures pariter quæstiones superesse, quæ in hocce opusculo haud enucleatæ fuerunt, lubens largior; Quas vero opportuniori tempore, quo plus mihi erit otii longiorque experientia, resolvere constitui; interim de his à doctioribus meliora expectans. Præsentibus enim duntaxat excitare volui attentionem apud eos, qui artificiosæ huic operationi administrandæ operam suam impendunt. Neque arbitror, hæc, qualiacunque sint, abque fructu futura, modo æquo animo & prudenti adhibito iudicio interpretentur.

§. XXX.

Perpensis igitur, ea quæ fieri potuit brevitate, causis generationis cataractæ, ejusque diversitate, & depositionis methodo, patet, alia adhuc operationi actuali præmittenda esse remedia, quibus humores ad debitam crasin revocentur atque in fluiditate naturali conserventur, & alia quoque, quibus partibus oculi solidis consulatur, ut per eas ordinatus humorum fiat circulus, alia denique operationi subjungenda esse, ne inflammatio subsecutura felici cæteroquin operationi novam superinducat tragediam, & leges tandem observandas esse dieteticas, ne, admisso noxiæ quodam potententorum & esculentorum genere, aut accedente animi perturbatione, corporis motu nimio &c., spe optati finis excidamus: Quæ cum omnino vera sint, omnium me impetratorum confido assensum, quod Chirurgus, huic similibusque se devovens operationibus, negotia sua salutari prosequi nequeat eventu, nisi è scholis medicis præcepta, consilia, aliæque sibi necessaria subsidia petere sciat. Concedent quoque, Medicum, universam licet materiam medicam perquisiverit studiosissime, atque selectissima & maxime appropriata adhibuerit remedia, nisi chirurgiæ persæpe accesserit periticia, congeneribus præcipue malis, de quibus nunc differuimus, dicam minime scribere posse. Ex quibus, ut in limine dictum est, clare sequitur, maximam inde nascituram utilitatem, si medicinæ Chirurgiæ & huic Medicinæ amico jungeretur connubio.

FINIS.

❧ ❧ ❧

Differtatione hac jam jam sub prelo sudante, curiosa omnino & admiratione dignissima observatio de *visu, per spontaneum cataractæ descensum restituito*, in *Miscellaneis Berolinensibus Tom. IV. Part. 3. p. 258.* facta mihi fuit obvia. Cum in ea autem multa reperiam, quæ illustrandæ dissertationi meæ inserviunt, & adserti primarii veritatem, facta debita adplicatione, egregie confirmant, potiora hoc loco adnotare placuit: Cum §vo XI. Dissertationis meæ conferantur, quæ l. c. p. 262 No. 7. extant: *soror mea me monuit &c.*, cum §vo XXV., quæ occurrunt p. 264. n. 10. *ast non toleravi lumen clarum &c.*, & cum §. XXV. VI. VII. VIII. IX. X., quæ p. 266, b., 277. c., & 284. seqv. leguntur. Illustravit hanc observationem epicrisi sua Vir perspicacissimus, & in omni re literaria, maxime autem iis, quæ ad scientiam naturalem & medicam spectant, experientissimus D. D. LUDOLFUS *Prof. Med. Berolinensis* famigeratissimus, ut ea vel ideo saltem legi mereatur. Tanta enim perspicuitate, tantoque judicii acumine pro more suo rem aggreditur, ut omnem omnino in enucleanda ac demonstranda novitate rei & veritate paginam absolvat, &, nullo perlegendibus dubio relicto, cunctos in assensum rapiat.

Pag. 15. lin. 26. del. vocabulum, *versus.* Pag. 23. lin. 7. del. verba, in *Commercio literario Norinberg.*, & pag. 27. lin. 21. pro *in pupilla medio*, lege, *in parte pupille medio opposita.*

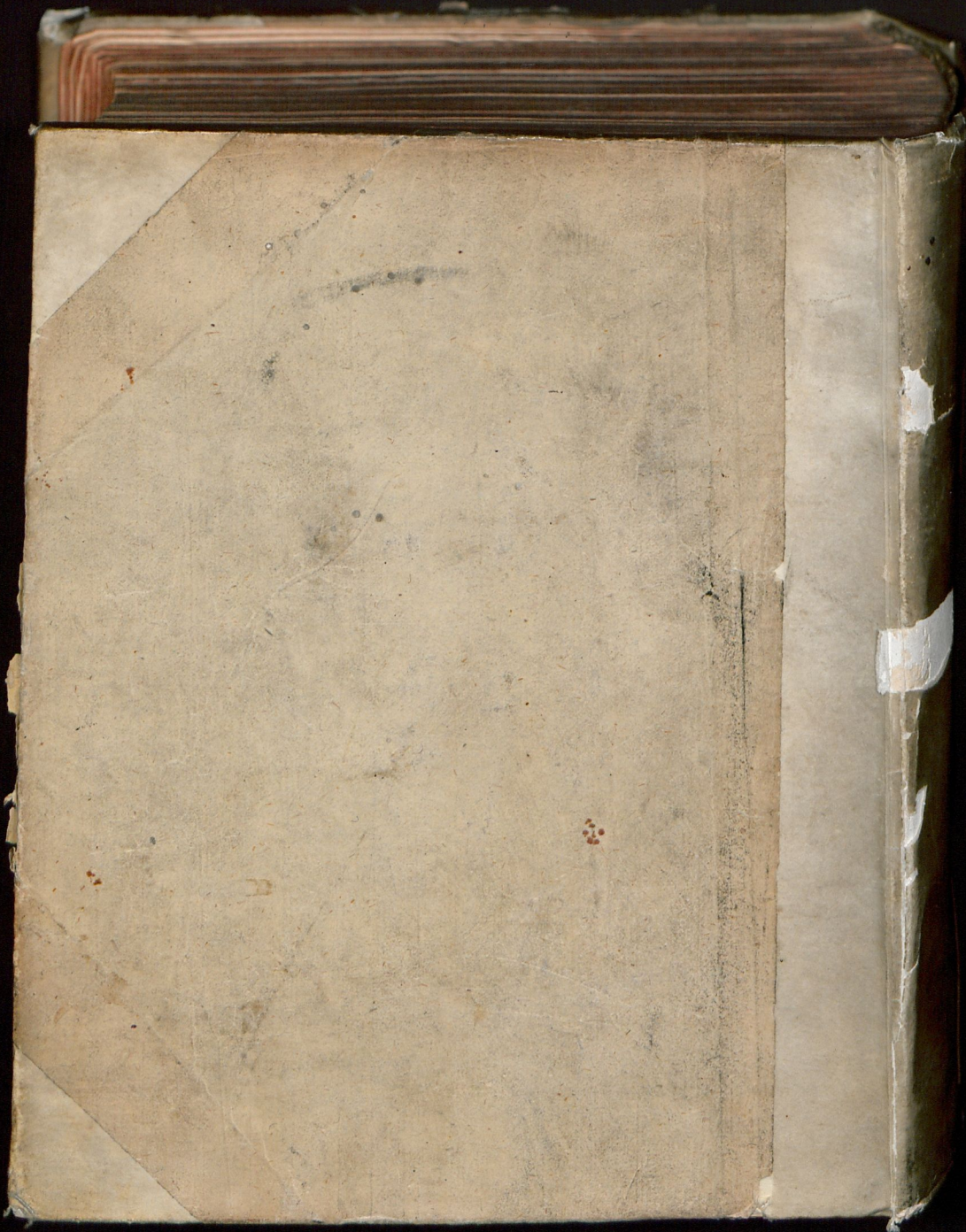
01 A 6551

ULB Halle 3
002 937 832

f
se

WMA

DE
CATARACTA
CRYSTALLINA VERA

SENSU GRATIOSI MEDICORUM
ORDINIS

PRÆSIDE

JOH. FRID. CARTHEUSER,

MED. DOCT. ET PROF. PUBL. ORD.
FACULT. SUÆ h. t. DECANO

PRO GRADU DOCTORIS
LEGITIME IMPETRANDO
IN REGIA VIADRINA

DISSERIT

AUCTOR

JOACH. FRIDER. HENCKELIUS,

HOLLANDO-PRUSSUS, INCLYTÆ COHORTIS, GENS D'ARMES
DICTÆ, CHIRURGUS PRIMARIUS.

DIE XXVII. JUNII, M D CC XLIV.

FRANCOFURTI ad VIADRVM,
LITTERIS MARTINI HUBNERI.